

Kuva siipikarjatilän hiilitaseesta tarkentuu

Pyhäjärvi-instituutin ja Siipikarjaliiton yhteishanke selvittää, miten tiloilla voidaan edistää hyvää maan kasvukuntoa ja hiilensidontaa peltotuotannossa.

Reija Hietala
Elisa Mikkilä
Pyhäjärvi-instituutti

SiipiHiili-hankkeen kattamalla alueella on noin 520 siipikarjatilaa. Hankkeessa kartoitetaan tilojen keskimääräinen viljelykierto ajalta 2015-2021.

Siipikarjaketjun hiilijalanjäljet on vastikään arvioitu kananmunan ja broilerinlihan osalta. Yleensä siipikarjatiloilta on myös muuta toimintaa, kuten rehuviljan viljelyä ja metsänhoitoa, mikä voi tilatasolla lisätä hiilensidonnan laskelmia. SiipiHiili-hanke pyrkii sovittamaan yhteen monimuotoisuutta, hyvää maan kasvukuntoa ja hiilensidontaa edistäviä toimia tiloilla tutkustietoon pohjautuen.

Hankkeen toiminta-alue on Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Kanta-Hämeen, Satakunnan, Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen maakunnat, joiden osuus on yhteensä yli 95 prosenttia Suomen siipikarjatuotannosta.

Alkusuksystä 2022 toteutetaan siipikarjatuottajille kysely, jonka avulla kartoitetaan näkemyksiä mm. maankäytöstä, viljelykierron toteutumisesta, lannan hyödyntämisestä ja luonnon monimuotoisuudesta. Kyselyn tavoitteena on arvioida vastaajien käsityksiä erilaisista ympäristö- ja ilmasto-toimista ja niiden tärkeydestä.

Viljelytoimenpiteitä, joilla voidaan nopeasti vähentää maankäyttösektorin päästöjä, ovat esimerkiksi turvepeltojen ympärivuotisen kasvipeitteisyyden lisääminen ja turpeen suojeleminen hajoamiselta vedenhallinnan avulla. Kivennäismailla tämä vaatii laaja-alaisempia toimia, kuten kerääjäkasvialan lisäämistä ja yleensä peltojen tuottavuuden lisäämistä, mikä kasvattaa maaperän hiilivarastoa.

Hankkeessa kootaan opas parhaista pellon tuottoa ja hiilensidontaa edistävästä käytänteistä.

SiipiHiili-hankkeen paikkatietopohjaisen aineiston muodostaa hankealueen noin 520 siipikarjatilalan peltolohkojen viljelykasvien tai muun pellonkäytön tiedot. Niiden avulla kartoitetaan tilojen keskimääräinen viljelykierto ajalta 2015-2021. Peruslohkon sisältämien kasvulohkojen viljelykasvit tai muu pellonkäyttö ryhmitellään ja tilatason viljelykiertoa kuvaavat tulokset yhdistetään maakunnalliselle tasolle.

Aineistoon on haettu EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (artiklat 5 ja 6) säännök-

set huomioivaa luovutusta Ruokavirastolta. Tämä hanketyön osa on yhtenä ensimmäisten hankkeiden joukossa tuottamassa tietoa suomalaisen peltoviljelyn viljelykierrosta ja sen vaikuttavuudesta maan kasvukuntoon ja tuottavuuteen.

Pilotteja ensi vuonna

Viljelykiertoja olisi tärkeää monipuolistaa varsinkin valkuaiskasveja tai niiden seoskasvustoja viljelemällä. Onnistuessaan tämä myös vastaisi kotimaisen rehuvalkuaisen suureen tarpeeseen.

Keskimääräisten viljelykiertojen vaihtelun merkitys arvioidaan mm. eloperäisten ja kivennäismaiden kasvipeitteisen alan, maaperän orgaanisen aineksen kasvun ja sadon tuottavuutta lisäävien toimien kautta. Näin voidaan kytkeä siipikarjatilalan keskimääräinen viljelykierto ja hiilensidontaa lisäävien toimien yhteys jo arvioituihin kananmunan ja broilerinlihan tuotantoprosessien ilmastovaikutuksiin.

SiipiHiili-hankkeen tulokset maakuntatasolta viedään käytäntöön vuosina 2023-2024 noin kymmenessä tilapilotissa yhteistyönä tuottajien kanssa. Tuloksia esitetään alueen muille siipikarjantuottajille pellon-

piennartilaisuuksissa, sillä maan mururakenteen tarkkailu maan kasvukunnon, sen vesitalouden, ravinnevarantojen ja eloperäisen aineksen määrän suhteen on tärkeää oppia käytännössä laboratorioanalysointien lisäksi.

Tuloksia julkaistaan myös hankkeen järjestämässä webinaarissa ja ammattilehtiartikkeleissa. Lisäksi hankkeessa kootaan ja julkistetaan opas suomalaiselle siipikarjatuotantoverkostolle parhaista pellon tuottoa ja hiilensidontaa edistävästä käytänteistä.

Pyhäjärvi-instituutilla ja Siipikarjaliitolla on erinomaiset edellytykset jatkaa hankkeessa kehitettyä toimintaa ja tarjota myös hankkeen jälkeen aiheeseen liittyvää asiantuntijuutta.

Seuraa hankkeen tiedotusta hankkeen kotisivuilta (<https://pyhajarvi-instituutti.fi/hanke/siipihili/>), siipi.netistä ja Siipikarjalehdestä.

HANKE OTTAA HIILESTÄ KIINNI

SIIPIHILI, koko nimeltään *Siipikarjatilojen monimuotoisuutta ja hiilensidontaa lisäävien toimien yhteensovittaminen – alueelliset ja paikalliset pilotit*, on Pyhäjärvi-instituutin ja Siipikarjaliiton yhteishanke, joka toteutetaan 1.3.2022-15.10.2024. Hanketta rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö osana keväällä 2020 käynnistettyä maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpidekokoaisuutta. Toimenpiteillä pyritään vähentämään maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan hiilinieluja ja -varastoja.

Lue lisää: mmm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma

PJI:LLÄ UUSI ALKUTUOTANNON OHJELMA

PYHÄJÄRVI-INSTITUUTTI (PJI) on säätiöpohjainen elintarviketalouden ja vesienhoidon kehitys-, tutkimus- ja koulutusyksikkö. Se on ollut toteuttamassa yli sataa EU:n ja ministeriöiden osarahoittamaa hanketta. PJI, useat elintarvikeyritykset ja kunnat käynnistivät vuonna 2021 *alkutuotannon kasvu- ja vastuullisuusohjelman* tehostamaan uusimpien, tieteelliseen tutkimukseen pohjautuvien innovaatioiden, tuotantomenetelmien ja teknologioiden siirtämistä käytäntöön. Toiminnassa keskitytään mm. hiilineutraaliin tuotantoon, tuotannon sivuvirtojen hyödyntämiseen, peltojen kasvukuntoon, keinoölyyn maatilojen toiminnassa ja eläinten hyvinvoinnin edistämiseen.